

Tvätta utan nätanslutning

Tvättmaskinen är svår att klara sig utan, det tar tid och kraft - [som kan användas till något bättre](#) - att tvätta för hand men här är några tips.

- Blötläggning är A och O
- Akta starkt färgade saker vid blötläggning.
- Vittvätt kan kokas
- Tvätt som innehåller vissa typer av smuts som svett behöver tvättas kallt först eftersom värme får smutsen att stelna.
- Rejäl gnuggning, gärna med tvättbräda.
- Urvridningen är besvärlig. Finns urvridningsmaskiner typ mangel.
- Det går att torka ute även om det är minusgrader.
- [Handdriven tvättmaskin som kanske går att hitta begagnad.](#)
- [Lehman's i USA har massa elfria saker och levererar även till Europa. De har några fiffiga alternativ.](#)

Så här kan man göra: Vittvätt, som lakan o handdukar, får ligga i blöt i kallt vatten ett tag, om det är mycket smutsigt. Alla fläckar förbehandlas med tvättvål. Färgade plagg ska man vara försiktig med att blötlägga, färgerna kan blöda. Sedan blandar man hett vatten + tvättmedel i en hink. Bearbeta tvätten med en såndär sugproppsmojäng som man rensar avlopp med (skonar händerna och är effektivare). Skölj i hinken eller i badkaret tre gånger. Sköljvattnet använder man sedan att vattna i trädgården med, men håll det inte direkt på sådant som ska ätas sen. Vrid ur (lättast om man är två) och häng upp.

En möjlighet är att skaffa ett elverk för specifika uppgifter, som t.ex. att tvätta.

Här finns plats för att beskriva en tvättmaskin som går på 12 V som man får mata med varmvatten istället för att den ska värma vattnet. Andra lösningar och komplettering/rättning behövs nog också.

Tvätta utan tvättmaskin

Klädttvätt utan modern tvättmaskin är inte så omständigt som det låter, om man bara har rätt tvättattiraljer och får lite rutin på jobbet. Trots att tidsåtgången, från smutsig tvätt till torr tvätt, blir längre än med elektrisk maskin, så är den effektiva tiden man lägger på de olika momenten inte stor.

Tvättutrustning

Först och främst behöver man en rejäl tvättgryta och då helst med avtappningskran, för enkel tömning. Med rejäl menas så stor att en "maskinmängd" lätt kan tvättas åt gången. Diametern bör vara minst 50 cm och höjden åtminstone 30 cm, för att det inte ska bli besvärligt och då framför allt med sängkläder, vinterjackor och annat skrymmande, som är svårt att dela på.

Beroende på hemmets förutsättningar kan antingen lös gryta, eller gammeldags gryta med egen eldstad, vara att föredra.

Fördelen med en lös gryta, alltså utan egen eldstad, är smidigheten. Under eldningssäsongen när det ändå hålls mycket fyr i spisen, så kan man tvätta i köket och därmed sparas tvättved in, men under högsommarvärme kan det vara trivsammare, att tvätta i annat utrymme.

Tvättgrytor kan köpas på begagnatmarknaden, men lösa kan också köpas nya, av företag som säljer utrustning till restauranger och storkök. Nya grytor kostar dock en ganska stor slant, men jämför man med en modern tvättmaskin, så är det bara en bråkdel av nypriset på en sådan. Dessutom kan knappast en maskin tävla i hållbarhet, med den enkla grytan, varken i brukstid, eller resursmässigt vid dess tillverkning.

I större grytor kan också tvättvatten till hela familjen värmas i ett svep, samt tillräcklig mängd till ett badkarsbad på helgen. Ingen saknad av elektrisk varmvattenberedare infinner sig då.

Med en mindre gryta som komplement, så kan löpande småtvättar av sockar och dylikt, stå med på spiskanten under kvällen och tvättas av bara farten. Lämpligen samma som används till ärtsoppa, diskvatten och saftkok.

Att det är bäst med olika vedeldade grytor och inte diverse maskiner där färdigvärt vatten blandas med tvätten, beror på att den behöver ligga i vattnet medan detta värms upp i maklig takt, för ett fullgott resultat.

Om kall tvätt hamnar direkt i varmt vatten, så stelnar proteiner i kroppsavlagringar och liknande och fastnar därmed på tvätten.

Ett enkelt test på detta kan göras med några par välanvända sockar. Skillnaden blir mycket tydlig.

Vidare behöver man en tvätt/klädstöt, vilken man lätt yxar till sig. Den ska tvättas med och inte ställas på finhyllan.

Det finns också tvättklockor, en modernare variant av stöt, om man hittar en sådan till vettigt pris. Tveksamt dock, om dessa är lika allsidiga, som en bra formad stöt.

En stöt med lite mindre huvud är lättdriven, samt fungerar också i den mindre grytan och dessutom är den lätt att röra om tvätten med, under stötningen.

Stötens huvud bör vara urgröpt, för att ge skjuts åt vattnet.

Ytterligare hjälpmedel som underlättar är ett par kraftiga disk/kemhandskar och ett par stora eldtänger, för att kunna hantera den varma tvätten.

Urvridningsmaskin är bra om man är mindre stark i händerna, plus att den sparar tid vid tvätt av större textilier. Den kan fästas på grytkanten, eller på en egen ställning som ställs vid grytan, vid användning.

Tillvägagångssätt

Till en tvättning av ”maskinstorlek” behövs ca 60 liter vatten, alltså ungefär lika mycket som en eldriven tvättmaskin drar.

Lagom fördelning är runt 25 liter till själva tvätten, 20 liter till första sköljningen och 15 liter till andra sköljningen.

Är tvätten väldigt smutsig, så skadar det inte att låta den blötläggas i tvättvattnet och tvättmedlet i 10-12 timmar, innan man börjar. Förbered på morgonen, eller kvällen innan start bara.

Vanlig såpa fungerar utmärkt som tvättmedel, istället för diverse pulver med amerikanskt klingande namn, vilka man inte vill ha i närheten av potatisåkern. Det man inte vill hälla i potatisfårorna, bör nog inte hällas på andra platser i naturen heller.

Ställ sedan tvättgrytan på spisens svalare hörna, eller elda lagom i grytan med fast eldstad. Det är onödigt att passa för noga och elda för hårt, då smutsen löser sig bättre under långsam uppvärmning. Låt den sköta sig själv en stund. Det är inte lönt, att försöka titta tvätten ren.

När vattnet börjar ljumma till sig, så rör man om och stöter en runda, när man ändå är och fyller på ved.

Till slut har vattnet nått sin rätta temperatur och då stöter man en ordentlig runda, tappar ur och häller i första sköljvattnet.

Första sköljvattnet kan gärna få värmas upp lite. Kör sedan en runda med stöten, töm ur vattnet, samt vrid ur och plocka ur tvätten.

Urvridningen är inte så noga, utan bara lite lagom, så det inte blir simbassäng på golvet.

Beroende på hemmets beskaffenhet och var man håller till, så kan man lägga tvätten på ett badlakan, som binder vatten och hindrar för mycket slabb.

Häll i de sista 15 litrarna och skölj lagom tvättmängd åt gången. Använd händerna och vrid ur vettigt med maskin, eller för näve. Resultatet blir detsamma.

Att försöka vrida ur minsta droppe är inte lönt, för det blir inte i närheten av maskincentrifugering, men det torkar ändå med tiden, utan att man tittar hårt. Det sköter sig själv.

Om man hänger tvätten på tork på sämre lämpade ställen, så kan det vara bra att låta den ligga och rinna av sig, till dagen efter. På vasken fungerar, eller på ett par badlakan på golvet om det kniper. Dock inte om man har känslig golvkonstruktion. Utomhus om det inte är för kallt. Boendets förutsättningar får avgöra.

Temperaturhjälp från okänd källa:

40 C Vattnet är ljummet. Som badvatten ungefär.

46 C Man kan se ånga bildas. Vattnet "ryker" lätt.

55 C - 65 C Man kan hastigt doppa fingret i vattnet utan att bränna sig.

65 C - 70 C Små bubblor börjar släppa från botten.

90 C Vattnet "lever".

93 C Det börjar låta. Ångbubblor börjar bildas vid den heta kastrullbotten.

99 C Lätt kokning.

Undersidor: